

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

Опара Н.М.

к.с.-г.н., доцент кафедри безпека життєдіяльності

Костенко А.А.

студентка 1 курсу факультету ветеринарної медицини

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

Вивчення питань охорони праці мають важливе значення для майбутніх фахівців галузі ветеринарної медицини. У Законі України «Про ветеринарну медицину» подано наступне визначення: «Ветеринарна медицина – це діяльність, що спрямована на збереження здоров'я і продуктивності тварин, запобігання їх хворобам та на захист людей від пріонних хвороб та зоонозів». «Медицина оберігає людину, а ветеринарна медицина – людство». Охорона праці у ветмедицині має за мету оберігати лікарів – ветеринарів та інших працівників галузі від численних небезпек, нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань, що можуть мати місце на робочих місцях ветеринарних спеціалістів.

На сучасному етапі ветеринарні потреби нашої країни забезпечують майже 60 тисяч фахівців. Держпродспоживслужбі підконтрольні 2870 підприємств. На 413 рибообробних та 1518 м'ясопереробних підприємствах введено посади офіційних лікарів ветеринарної медицини. Лише у державних установах галузі працює 32 тисячі працівників; 28 тисяч з них це спеціалісти з вищою і середньою спеціальною освітою.

На сьогодні Держпродспоживслужба має достатню законодавчу базу з охорони праці, щоб забезпечити життя і здоров'я працівників. Разом з тим у Законах України «Про ветеринарну медицину» та «Про безпеку та якість харчових продуктів» питанням охорони праці спеціалістів ветеринарної медицини не приділено достатньої уваги.

Охорона праці не розрізняє стандарти безпеки праці для лікаря-приватника та фахівця з державних установ ветеринарної медицини. Їх праця повинна бути безпечною та соціально захищеною. Потрібно зазначити, що ринок ветеринарних послуг в Україні характеризується дуже широким спектром виконуваних робіт. Оскільки власнику тварин незручно звертатися за допомогою в інший населений пункт (за 5-7 км.), у кожному населеному пункті має жити і працювати або представник державної ветеринарної установи, або лікар – приватник.

Їх працю часто необхідно розглядати як роботу за небезпечних чи шкідливих умов, а значить і належним чином оберігати від потенційних виробничих небезпек. Робота ветеринарного лікаря є дуже відповідальною і напруженою. Дуже важливим є забезпечення у роботі високого рівня емоційної стійкості.

Нині вітчизняна ветеринарна медицина впевнено наближається до міжнародних стандартів санітарного нагляду, безпечності сільськогосподарської продукції і охорони природного довкілля, вжиття заходів для недопущення

поширення небезпечних хвороб. Саме через наявність на робочих місцях небезпечних і шкідливих виробничих чинників професії ветеринарних працівників введено до «Переліку професій і посад із шкідливими умовами праці».

Серед напрямів працезахоронної роботи у ветеринарній медицині можна виділити наступні етапи:

1. Професійний добір працівників.
2. Навчання з питань охорони праці.
3. Безпека обладнання.
4. Безпека виробничих процесів.
5. Безпека будівель та споруд.
6. Забезпечення нормативних санітарно-гігієнічних умов праці.
7. Наявність засобів індивідуального захисту (ЗІЗ).
8. Оптимальні режими праці та відпочинку.

Ведучи мову про порядок проведення контролю на підприємствах Держпродспоживслужби слід відмітити, що він здійснюється за трьома ступенями:

- I-й ступінь – поточний контроль;
- II-й ступінь – оперативний контроль;
- III-й ступінь – періодичний контроль.

Фахівці Міжнародної організації праці (МОП) та Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) виділяють більше 150 класів професійних ризиків і приблизно одну тисячу їх видів, які є реальною небезпекою для двох тисяч різних професій.

У ветеринарній медицині високим ступенем ризику характеризуються наступні суб'єкти господарювання:

- з розведення, вирощування, утримання та (або) обігу сільськогосподарських тварин, птиці, риби та інших гідробіонтів;
- із заготівлі та (або) переробки сировини тваринного походження;
- із забою тварин, первинної переробки та виробництва харчових продуктів;
- з племінної справи у тваринництві;
- з виробництва та (або) обігу ветеринарних препаратів, субстанцій;
- із зберігання сировини та продукції тваринного походження (бази, склади, холодильники, холодокомбінації тощо);
- діяльність яких пов'язана з виробництвом та (або) обігом кісткового, кров'яного, рибного, м'ясо-кісткового борошна;
- діяльність яких пов'язана з утилізацією тварин та продуктів тваринного походження (ветсанутильзаводи);
- з виробництва та (або) обігу кормових добавок, сумішей, преміксів, кормів для годівлі тварин;
- з вирощування, утримання та (або) обігу домашніх, диких, екзотичних, зоопаркових, циркових тварин, хутрових звірів.

Безпека проведення ветеринарно-санітарних заходів у тваринництві повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.3.002 «ССОТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности», ГОСТ 12.1.008 «Биологическая безопасность. Общие

требования», НПАОП 01.1-1.01-00 «Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві» та «Інструкції з проведення санітарної обробки – дезінфекції, дезінсекції та дератизації об'єктів птахівництва» (2007 р.).

Загалом всі актуальні питання охорони праці у галузі ветеринарної медицини можна розділити на наступні групи – блоки;

- умови праці, небезпечні та шкідливі чинники у ветеринарній медицині;
- основні засади функціонування системи управління охороною праці на підприємствах ветеринарної медицини;
- соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності;
- охорона праці під час проведення ветеринарно-санітарних заходів;
- методи фіксування та повалення тварин;
- безпека праці під час штучного осіменіння сільськогосподарських тварин;
- безпека праці під час клінічного дослідження тварин;
- безпека праці під час акушерських і гінекологічних досліджень та хірургічного лікування тварин;
- безпека праці під час патологічних і патологоморфологічних діагностичних досліджень;
- вимоги безпеки та гігієни праці у лабораторіях ветеринарної медицини;
- організаційні засади системи пожежної безпеки у ветеринарній медицині;
- надання долікарської допомоги потерпілим на тваринницьких та ветеринарних об'єктах.